

opusdei.org

Св. Хосемария Ескрива: живот и дело

По повод приближаващия празник на св. Хосемария (26 юни) публикуваме неговото житие, написано от Антонио Сикари, италиански свещеник от Кармилския Орден.

13.06.2016

На 6 октомври 2002 г. за канонизацията на Хосемария Ескрива около триста хиляди

верни от 84 страни от целия свят се стекоха в Рим. Много от тях бяха свикнали да го наричат просто „El Padre” и биха се подписали с удоволствие под ентузиазираната оценка на един епископ: „Той беше за ХХ век това, което св. Франциск от Асизи и св. Доминик де Гусман бяха за ХІІІ и св. Игнатий Лойола бе за ХVІ век”. Но той, дон Ескрива, би приел подобно признание само за своето „Дело” (или по-точно, за „Божието Дело”), макар и продължавайки да се смята за нищо повече от един беден и негоден слуга, според надгробния надпис, който искал да бъде изписан над гроба му: „Хосемария, грешник”.

Често по време на сбирки с духовните си чеда казвал свойствено: „Аз съм един беден грешник, който обича лудо Христос”, опитвайки се да обясни с тази формулировка как е

възможно дори и за грешник – ако обикне Бог с цялото си сърце – да постави началото на луди начинания. И действително – делото му в Църквата често било смятано от хората за „лудост“.

Следи в снега

Роден е в Барбастро, Арагона, през 1902 г. Пламенната любов – тази, заради която се отдаваш изцяло и завинаги на любимия човек – разцъфнала в сърцето на малкия Хосемария от съвсем крехка възраст, подхранвана от простата, но категорична молитва, научена от майката и повтаряна после всеки ден от живота, сутрин и вечер: „Аз съм твой, роден съм за Теб. / Какво ще направиш, Исусе, с мен?“. По-късно детето щяло да открие, че този майчински съвет е припев, съставен от св. Тереза Авилска в едно стихотворение, предназначено за песен: „Vuestra

soy, para vos nació. / ¿Qué mandáis hacer de mí?”.

Т.е. детство, вече белязано от лек полъх кармитанска духовност. Затова не ни изглежда странен методът, избран от Бог, да дари на Хосемария пръв знак за призвание. Била студена зимна утрин, по време на коледната ваканция през 1917-1918 г. Вече от няколко дни валяло и бяла и равна мантия покривала къщите, поляните и улиците.

Шестнадесетгодишният Хосемария съзерцавал недокоснатата белота, но очите му били очаровани от следите от боси крака, оставени от отец Хосе Мигел, бос кармитан, който всяка сутрин призори се отправял да отслужи Святата Литургия в близкия манастир. „Значи можем да следваме Христос с пълна отдаденост” – казало си момчето.

И започнал да търси онзи щедър и непреклонен монах, избирайки го за духовен наставник. Така научил вярната и задълбочена молитва, сладостта на ежедневното причастяване, умерения и покаятелен живот, възможен – в простота – и за едно момче. Но не станал кармитан, както го посъветвал монахът; и то не защото искал да избяга от призиванието, а защото чувствал, че Божият отговор на неговата всекидневна молитва („Какво ще направиш, Исусе, с мен?“) още не бил дошъл.

Обикновено ориентацията относно призиванието на един младеж се оформя, когато той си постави сериозно въпроса дали да се посвети или не на Бог, дали да избере или не свещеническата служба, дали да установи или не трайна емоционална връзка.

За Хосемария въпросът за
призванието се поставил по
необичаен начин, дори
парадоксален: момчето се
ориентирало категорично към
свещеничеството, но не за да се
уреди в това положение – от което
дори инстинктивно бягал, –
колкото за да може по-добре да
чува гласа, с който Бог би могъл да
му проговори. Впоследствие ще
обясни: „Станах свещеник, защото
мислех, че по този начин ще ми
бъде по-лесно да върша Божия
волята, която все още не
познавах”. Така старата детска
молитва придобивала все повече
формата на призива, който
слепецът от Йерихон отправил
един ден към Исус: „Стори да
прогледам, Господи”.

Имало една особена мъдрост в
това странно преживяване на
младия Ескрива. Наистина, често
се случва много призвания да

останат недовършени, защото призиваните се задоволяват с първия глас, който ги привлича към едно определено състояние на живот (свещенство, монашески живот, брак), но после не се питат повече към каква особена задача са лично и неповторимо призвани от Бог. Така много призвания остават от общ характер и лишени от пророческа сила.

Обаче Хосемария станал свещеник, за да приеме едно призвание, което усещал, че напирало от дъното на сърцето му, макар и да не знаел какви конкретни очертания щяло да придобие. И за да бъде още по-отзивчив, съчетал ученето за свещеник с това по право. Искал да бъде готов за всичко. За да може най-накрая „да види“ Божия план за себе си, понякога молитвата се променяла леко и ставала: „Domine, ut sit” (или,

отправена нежно към св. Дева Мария: Domina, ut sit...: Дево Марийо, да бъде...”).

„Да бъде...” какво? Хосемария дори не можел да го формулира. Чакал.

Станал свещеник на 23 години и получил „дипломата по право” на 25. Първо бил капелан

на две селски енории, а след това – болничен свещеник на приюта за болни хора „Патронато де инфермос”.

По-късно ще си спомни, че е прекарал радостно в тези първи години на свещеническа служба „много хиляди часове”, за да подготвя за първа Изповед и първо Причастие стотици и стотици деца и че се е подготвил за мисията си, посещавайки често болницата, за да помага и утешава болни, сред които заразно и неизлечимо болни.

„Стори да прогледам, Господи” - продължавал да повтаря Хосемария в онези първи години на щедра служба.

Основаване на Опус Деи

И „проглеждането” се случило. Сутринта на 2 октомври 1928 г. Хосемария – който прекарвал 2-3 дни в мълчание в една къща на мисионерите на св. Винкентий от Паула – препрочитал записките си, потънал в молитва. Изведнъж „видял” ясно мисията, която Бог му поверявал. Ставало въпрос да възвести отново на Църквата една стара, но забравена истина: евангелското съвършенство е за всички; всички християни – без значение на възраст, пол, раса, житейски статус или положение – са призвани към святост. И ставало въпрос не само за това да се възвестява тази истина, а тя да стане приложима най-вече за

миряните: светът, в който те са били призвани да живеят, не е пречка, а призвание; трудът не е препятствие, а самата материя на светостта на миряните.

Уплашен, дон Ескрива видял също собствената си абсолютна неподготвеност за задачата и огромното неразбиране и страдания, които го очаквали.

Много години по-късно, почти към края на живота си, по време на обща среща в Бразилия, ще отговори по този начин на въпрос относно първите стъпки на Делото: „Не ти ли се струва налудничаво твърдението, че може и трябва да сме светци, живеейки в света? Че могат и трябва да станат свети продавачът на сладолед с неговата количка, домашната прислужница, която прекарва цял ден в кухнята, банковият

директор, университетският преподавател, селянинът, хамалинът...? Всички са призвани към святост! Всичко това впоследствие беше заявено и от Отците на Втория Ватикански събор, но по онова време – през 1928 г. – никой не го проумяваше. Така че... беше логично да ме смятат за луд... Сега изглежда нещо естествено, но тогава не беше така...”.

И действително Хосемария се уплашил. Ставало въпрос да предприеме една безгранична мисия („Като безбрежно море!”, щял да каже после): да започне „да работи с Бог” за освещаването на света.

Opus Dei (Дело Божие): това било име, което не му дошло на ум веднага, а му го предложил духовният ръководител, който в онези първи месеци го разпитвал

как върви онова Божие дело, което бил предприел. Така че „Опус Деи” било подходящо име, за да разясни веднага, на себе си и на другите, че ако човек не се захване за работа в тясно сътрудничество с Бог, няма надежда. Затова Хосемария на драго сърце започнал да се труди под ръководството на Божествения Работник (Бог).

Харизмата на Хосемария Ескрива

Преди да продължим напред, трябва да се спрем върху правилното разбиране на харизмата на основателя, дадена от Бог на Хосемария Ескрива, макар че той винаги щял да страда, като чуел да го наричат с тази титла, и често коментирал, не без чувство за хумор, че е бил „fundador sin fundamento” –

основател, който нямал дори основата да бъде такъв.

Въпросът бил всъщност да се каже, че всички християни можели да станат светци: това твърдение винаги го е имало и в Църквата винаги е имало някои свети миряни; в християнския календар се срещат крале, кралици, военни, ловци, селяни, обущари...

Но общото убеждение било следното: за да станем светци, трябва някак си да се отдалечим от света, да се откъснем от неговите извънредни ситуации и интереси и да се доближим, поне духовно, към монасите и свещениците, братята и монахините: само те, в тесния смисъл на думата, „се упражнявали в светостта”.

Всъщност в историята на Църквата вече имало няколко по-

далновидни учители (като например св. Франциск Салски), който бил очертал един духовен път за миряните, но го бил направил, адаптирайки към тях – доколкото е възможно – монашеската духовност; не им бил предложил истинска „мирска духовност“, изградена с материалите, от които е направен животът на миряните. Именно това било, което Ескрива видял в онази утрин: Бог му показал „един християнизиран от миряните свят“ и той се уплашил, защото – ако се върнем назад във вековете – нямало много неща по отношение на миряните що се отнася до богословското, аскетично или юридическо учение. Евентуално имало нужда от връщане към ранното християнство, когато все още съществувало само една форма на християнски живот за всички, само една святост, само една

пълнота на живота... Логичността
водела право към парадокса.

Действително, вече царяло
убеждението, че „древната
християнска общност” е идеал за
всички монашески и религиозни
общества. Сега Хосемария идвал,
за да каже, че това бил
конкретният идеал, според който
трябвало да се възприема светът,
обичайки го във всичките му
конкретни и сложни измерения.

Че става въпрос за отправена от
Бог задача, станало още по-ясно на
Ескрива, когато усетил, че нещата
не вървели изобщо спрямо
неговата вътрешна нагласа и
склонност. Един млад свещеник
да събере около себе си студенти и
професионалисти, за да ги обучи в
святост в света, било задача, която
предполагала възмущение в
църковната и светска среда, все

по-голям прилив от осмиване, клевети, препятствия.

Да се решиш да го направиш – в края на двадесетте години – също и с девойки и студентки, по традиция затворени в къщите си, било неразумна претенция, не просто опасна. Оттук следва първото желязно решение на дон Хосемария: „В Опус Деи никога не трябва да има жени, дори на шега” – и не ставало въпрос за женомразство, а за здрав реализъм.

Минават няколко месеца и докато отслужва Святата Литургия, той „вижда”, че жените също ще трябва да са част от „Делото”, колкото и висока да е цената на този избор.

Впоследствие през 1931 г.

„вътрешната визия” за „Делото” придобива конкретност с още две други много особени духовни

преживявания. Първото се случва на празника Преображение: докато издига Святото Причастие по време на Божествената Литургия, Хосемария усеща със завладяваща сила значението на Исусовите думи: „Когато Аз бъда издигнат от земята, всички ще привлече към Себе Си”.

Тогава разбира, че Божиите мъже и жени ще въздигнат Христовия кръст на върха на всички човешки дейности... „И видях Господ да триумфира и да привлича към Себе Си всички неща”. По-късно ще направи от това предмет на размишление за Кръстния път: „Колко са красиви кръстовете по върховете на хълмовете, на върха на големите паметници, по върховете на катедралите!... Но Кръстът трябва да се издига и в недрата на света. Исус иска да бъде въздиган именно там: сред шума на

заводите и работилниците, в тишината на библиотеките, грохота на улиците, спокойствието на полята, сплотеността на семействата, събранията, по стадионите... Там, където един християнин може да прекара честно живота, трябва да бъде поставен Кръстът на Христос, който привлича към Себе Си всички неща”. (св. Хосемария Ескрива, *Кръстен Път*, Фондация Комунигас, София, 2014, стр. 88).

След няколко месеца следва още едно разтърсващо прозрение. Хосемария пътува в трамвая (във връзка с това той ще каже: „Шумът по улиците не ни пречи да общуваме с Бог; движението в света е за нас място за молитва...”) и ето че се чувства обзет от убедеността, че да носиш Кръста, означава да се оставиш да бъдеш уподобен на Исус. Чува небесния Отец, Който му казва: „Ти си Мой

син! Ти си Христос!”, и отнесено възкликва, повтаряйки на глас дословно същата молитва на Божествения Учител: „Авва, Отче!”. Другите пътници в трамвая мислят, че си имат работа с луд, но Ескрива знае, че неговото „Дело” е получило „печата на божествената синовност”.

Първите Години

Вече вътрешно е убеден, но не се опитва да набира сътрудници: по-скоро потъва в молитва и покаяние и поверява този Божи план на молитвата на децата, на многото бедни от покрайнините, на които лично помага, на болните и умиращите, на които дарява свещеническата си утеха. Сред приятелите на Хосемария има и някои студенти от Мадридския университет. Тези студенти той приканва да споделят неговия апостолат сред

скитниците. После се спира с тях в едно малко заведение, където черпи с чаша горещ шоколад („най-добрия шоколад в Мадрид!“), и им разкрива докрай невероятните си мечти за апостолат, съставен от същата материя на света. От „мечтателските“ описания на дон Хосемария неговите млади приятели получават световъртеж, толкова много замисленото начинание изглежда лудо.

Най-вече членовете на Опус Деи трябвало да смятат работата си за „материята на собствената им святост“, предлагайки на Господ Бог възможно най-доброто на тази земя и заразявайки във всяка сфера приятелите си със същата свята ревност. После, с общи усилия, щели да разпространят като маслено петно това възприятие и практикуване на работата, разбираана като „път за

святост”, и щели да посеят в света безбройни „апостолски дела”: центрове по католическо обучение на всяко ниво, дори университетско; центрове по специализирано професионално обучение; центрове за обучение на фермери, общи работници и чиновници; центрове за медицинска помощ в необлагодетелствани райони; центрове за насърчаване на развитието на жената... и др.

С две думи, хиляди и хиляди „дела на апостолат”, всичките задвижени и управлявани на техническо и финансово ниво от личната отговорност на членовете на Прелатурата Опус Деи, която от своя страна щяла да гарантира на всеки само необходимата духовна подготовка, подходяща за миряни.

На тези, които възразявали, че това са само мечти, отчето

отговарял: „Мечтайте и действителността ще бъде още по-велика от мечтите”. Впоследствие след много години – когато много проекти ще станат реалност (днес професионалните центрове на Опус Деи са 1 709) – първите сътрудници ще кажат, че не се учудват: дон Хосемария им бил описал вече всичко още по време на най-първите срещи.

През 1933 г. Ескрива поставил началото на първото си „апостолско дело”, отваряйки вратите на Академия DYA. Названието било привлекателно и загадъчно: под „Академия” тогава се разбирало клуб, където студентите можели да се събират, за да получават уроци за задълбочаване по съответните предмети. Съкращението DYA било съставено от инициалите на Derecho y Arquitectura (Право и Архитектура), но за следващите

там то означавало също *Dios y Audacia* - Бог и смелост – мото, което според Хосемария щяло да се хареса на велики светици като Тереза Авилска и Малката Тереза от Лизио... В онзи първи дом – доста несигурен от финансова гледна точка – се събирали някои студенти: някои свободни преподаватели им водели курсове за задълбочаване по различните предмети и дон Хосемария гарантирал особено сериозна и изискваща духовна подготовка в една семейна среда.

„Търси Христос, намери Христос, обичай Христос” – това била постоянната покана, отправена към младите му приятели.

На следващата година потърсили по-голяма сграда, където някои студенти да могат и да живеят. Сутрин, когато студентите били в университета, Хосемария лично се

грижел за чистотата на помещенията и кухненската работа.

Първата група верни започвала да се сплотява, докато „Отчето” (вече започвали да го наричат така) подготвял за тях един текст с духовни размишления, който впоследствие щял да стане известен в целия свят под заглавието „Път.” Това не било цялостно произведение, а сбирка от почти хиляда точки, отбелязвани в най-различно време и обстоятелства, по време на разговор, молитва или по време на четене: максими и насърчения, целящи да учат на диалог с Бог и да покажат Неговото активно и любящо присъствие във всяко късче живот. Дори заглавието, избрано за окончателната публикация (Път), не възнамерявало да посочва един завършен маршрут,

а всекидневния път, по който се развива нашето съществуване.

Духът на Опус Деи

Междувременно Ескрива разсъждавал усилено върху духа, който трябвало да оживява Делото, върху идейното и доктриналното си наследство.

„От началото на Делото през 1928г. аз проповядвах това: светостта не е привилегия за малцина, защото могат да бъдат божествени всички пътища на земята, всички житейски условия, всички професии, всички честни занимания”. Винаги щял да напомня настойчиво: „На онези студенти и работници, които ме следваха през трийсетте години, обикновено казвах, че трябва да умеят да придават материално измерение на духовния живот... Исках да ги държа далеч от изкушението да водят двойствен

живот... Не, чеда мои, не може да има двойствен живот; не можем да бъдем като шизофрениците, ако искаме да сме християни: има само един живот от плът и дух и той трябва да бъде изпълнен с Бог...”.

За пръв път в историята, с оглед на пълнотата на християнския живот, въпросът за работата ставал централен: „За по-голямата част от хората светостта се състои в освещаването на работата, в това да се освещаваш в работата и да освещаваш другите чрез работата, осъществявайки така срещата с Бог по пътя на живота”.

„Да се опитваш да бъдеш най-добрият във всичко, също в професията си” – именно този идеал предлагал Хосемария (и винаги щял да го изисква от приятелите и учениците си) не за да подхранва суетата, а за да се

отнасят сериозно с Този, Когото обичат повече от всичко друго: този, който обича, би искал да може да подари най-доброто, а работата е първият подарък, който човекът трябва да предложи на Бог. Не може да му подари незавършен или нескопосан подарък.

Понякога обяснявал, почти като под форма на обичайна реплика: „Ако ми кажат, че еди-кой си е мое добро чедо – добър християнин – но е лош обуцар, какво да правя с него? Ако не се постараете да изучи добре занаята си и да го практикува старателно, няма да може да го освети, нито да го предложи на Господ”. И винаги най-близките му сътрудници наблюдавали у Ескрива една дълбока почит и дълбоко възхищение към всяка добре свършена работа, съчетани с върховна незаинтересованост

относно външния престиж на някои по-възвишени или по-представителни професии.

За да даде решително начало на проекта си и да обучи наистина няколко приятели в духа и целите на Опус Деи, Ескрива поканил младите си приятели на първа среща в един женски манастир: дошли само трима! Съвсем спокойно им отправил предложението си: да се обвържат свободно с Делото с „договор за вярност”, който предвиждал безбрачен живот и пълна отдаденост на Бог, оставайки обаче миряни и придобивайки професионална компетентност на университетско ниво, която да ги подготви за многобройни форми на апостолат в света, най-вече в културните среди. После ги завел в един малък параклис, за да ги благослови със Святото Причастие.

Впоследствие щял да сподели:
„Благослових онези тримата и
виждах в тях триста, триста
хиляди, трийсет милиона, три
милиарда... бели, черни, жълти,
от всички комбинации, които
човешката любов може да
направи. И сгреших, занижавайки
бройката [...], защото Господ беше
много по-щедър”.

В живота на св. Хосемария
Ескрива няма чудеса: има я само
непрекъснатата способност да
вижда със сигурност бъдещето. В
това отношение приличал на дон
Боско, който, когато описвал
делата, които си бил наумил за
децата, бивал обвиняван в лудост
и само можел да отговаря смирено
и упорито: „Но аз ги виждам...!”.

През 1935 г. няколко приятели за
пръв път „се заклели във
вярност”, с което се ангажирали с
честта си – без каквито и да е

обети или обещания – „да посветят целия си живот в служба на Бог в Неговото Дело” и Ескрива се почувствал вече готов да ги разпръсне по света.

Гражданска Война

Всеки план, но не и надежда, бил провален от гражданската война в Испания и едно безпрецедентно религиозно преследване: за няколко години били убити 13 епископи, 4 184 свещеници, 2 365 монаси, 283 монахини, няколко хиляди „знаменити католици” и опожарени или разрушени около 20 000 църкви и манастири.

Ескрива продължил своята служба в Мадрид, криейки се по къщите на приятели и рискувайки многократно живота си, бил принуден да стане изгнаник: с малка група последователи предприел дълги и изтощителни нощни преходи, за

да прекоси пеш Пиренеите и да получи убежище в Андора.

В услуга на свещениците

Когато през 1939 г. бурята отминала, Хосемария бил първият свещеник, който се върнал в Мадрид: всичко било изпочупено, дори първият дом на Делото бил разрушен. С усилие отворил ново университетско общежитие. Преместил там и майка си и сестра си, които се грижели за къщната работа и така придали на общежитието семеен оттенък.

Още през 1940 г. писал: „Чеда мои, мисля за това колко път ни предстои да изминем, за да посеем у всички народи по цялата земя, във всички слоеве на човешката дейност католическите и универсални семена, които „Делото“ дойде да разпространи“.

Междувременно обаче войната завладяла Европа и така Ескрива се посветил на „повторната евангелизация” на Испания, проповядвайки по време на духовни упражнения във всички епархии и заразявайки безброй приятели с ентузиазма си. Така в различни испански градове се зародили различни центрове на Делото, които Ескрива определял като „огнища на пожар”, и се умножили призванията.

Растял броят на приятелите, както и враждебността на мнозина, особено в средите на духовенството. Започнали да се разпространяват и странни клевети, докато не станало ясно, че била в действие истинска клеветническа кампания. Някои казвали, че дон Ескрива мамел младежите, предлагайки им „святост в света”, отвличайки ги така от монашеското призвание и

държейки ги в състояние на
духовна „халюцинация”.

Други добавяли, че по негова вина
се опразвали семинариите и
новициатите. Други подозирали,
че „краде” младежите
(практикувайки хипноза и
окултизъм), като ги задължава
тайно на някои тъмни
кабалистични практики или
кървави ритуали (твърдели дори,
че били използвани черни
кръстове, на които се оставяли да
бъдат разпънати).

Други предупреждавали
родителите, че децата им са
попаднали в ръцете на еретична
секта или може би „юдейски клон
на масонството”. И вече в
полицейските участъци се
говорело за арест, а в курията
обикаляла клюката и
отвращението спрямо оня горд и
надут свещеник.

След много години в Буенос Айрес, отговаряйки на въпрос относно кръста, с който християните понякога се натоварват един друг, дон Хосемария щял да се сети отново за онази ужасна клеветническа кампания, която целяла да му отнеме човешката и свещеническа чест, и казал: „А ако ви обиждат? Повече отколкото са ме обиждали мен, не вярвам, че е възможно... като парцал! В един момент една нощ трябваше да застана пред Дарохранителницата и да кажа: „Господи“ – и ми костваше много усилия, защото съм много горд, и плачех... – „Господи, ако Ти нямаш нужда от „моего добро име“, на мен за какво ми е?“.

Още през онези години, с обичайното чувство за хумор, което никога не му липсвало, но в дух на истина, казвал за тези, които го преследвали: „Толкова

много ги поверявах на Бог, че ми станаха симпатични!”.

Впрочем той бил убеден, че преследванията са средството, избрано от Бог, да заздравя Делото: „Знаете ли защо се разви толкова много? – питал сътрудниците си – Защото се отнасяха с него като с чувал пшеница. Ритаха го, държаха се зле с него Но семето е толкова малко, че не се сломи, а се разпиля на всички посоки...”.

За щастие, архиепископът на Мадрид го защитавал с упорита бащина любов и не пропуснал да му даде и юридическото си одобрение, като по този начин го предпазвал.

Свещеническа Общност на Светия Кръст

Още едно прозрение или просветление дошло през

февруари 1943 г. Отдавна имало нужда от свещеници, които да поемат пряката духовна грижа за членовете на Делото, и Ескрива наистина не знаел накъде да се ориентира.

През 1943 г. внезапно прозрял: свещенството също е Божие Дело – такъв е бил Христовият кръст и такава е Святата Литургия, която всеки свещеник отслужва – в този смисъл свещениците също можели да заемат специфично място в едно дело, предназначено изцяло за миряни, като специфичното им призвание не ги отдалечавало в нищо от другите членове на Делото: „В Опус Деи всички са еднакви. Има само една разлика: свещениците са задължени в по-голяма степен от другите да полагат сърцето си на земята като килим, за да могат братята им да вървят по мекото”.

И така, основал *Свещеническото Общество на Светия Кръст*, наречено така именно защото въздигането на Кръста в недрата на света е общата задача на всички верни и тази задача ясно бивала показвана в отслужването на Святата Литургия. За двадесет години около хиляда са членовете на Делото, чието свещеническо призвание щяло да узрее, изхождайки от една вече консолидирана професионална дейност, сякаш подобно на последващо определяне и задълбочаване.

И за всички Хосемария ще каже с гордост: „Толкова много се молих, че мога да твърдя, че всички свещеници на Опус Деи са чеда на моята молитва”.

Пътуване До Рим

През 1946 г. Ескрива разбрал, че трябвало да се доближи и

физически до сърцето на християнството, защото само в Рим можело да се даде отпор и да бъдат разрешени жизненоважните въпроси за бъдещето на Делото.

Но имало нужда от решително вътрешно разширяване. Така, освен на несемейните членове (наричани „нумерарии“), изцяло на разположение на апостолските дейности на Делото, се решил да отвори вратите и на верните, които не можели да гарантират пълно апостолско разположение (наречени „асоциирани“), както и на семейни членове (наричани „наднумерарии“), които трябвало да нагаждат разположението си към апостолските дейности спрямо семейните задължения.

Окончателното папско одобрение дошло през 1950 г. и Ескрива бил успял да постигне Делото да може

да обхваща дори „сътрудници” не-католици и не-християни.

Все пак, споровете не спирали. Макар че в Рим организацията Опус Деи се радвала на силни приятелства и безусловното уважение на много епископи, въпреки че папата никога не отказвал бащинското си и дружелюбно внимание и непрекъснато засвидетелствал уважение към основателя, не липсвали клевети и сплетни, подхранващи старата „черна легенда”.

Мнозина упорито не успявали да разберат силното сплотяване на християни (и то несемейни!), които обаче не искали да бъдат монаси, а хора, които сами отговарят за себе си, но все пак, силно единомдушни в живота, идеалите и делата.

Тяхната отдаденост и способност да осъществяват безбройни апостолски дела поставяла въпросителни относно едно необяснимо умело финансово управление: било твърде трудно да се вярва, че парите идват от един непрекъснат милосърден поток, обхващащ стотици съдружници, склонни да се лишат от богатата си, за да издържат Делото (също така идвали пари от богати индустриалци и бедни селяни, работници, деца, възрастни хора, болни).

Но още по-трудно било да се повярва на крайната бедност, в която самите ръководители приемали да живеят години наред. Малцина узнали например в каква нищета живеели членовете на Опус Деи, когато започнал строежът на Римския колеж на Светия Кръст, международен център за

формация на членовете на Опус Деи в квартал „Париоли”.

Много години по-късно Ескрива щял да разкаже: „В началото имаше моменти, в които приготвяхме само едно ястие на ден, и то когато можеше. И почти нямаше място за спане: имахме само едно легло, което биваше заето от тези, които се случваше да се разболеят; там, в онова вече несъществуващо портиерско помещение, всички останали лягахме, където можем. В продължение на доста години трябваше да се катеря по скелетата, за да мога да спя в някаква стая. Никога не сме били добре...”.

В документите от процеса за канонизирането на Ескрива четем: „В продължение на седем години, от 1946 до 1953, Божият слуга не е разполагал нито със

стая, нито със собствен гардероб. От друга страна, стаята, която си бил избрал, била може би най-малката и с най-лошото разположение от цялата къща: пригодена от мястото, заемано преди това от една баня, размерите ѝ били три метра на три, без пряка вентилация, неудобна и шумна, само с най-необходимата мебелировка. Не позволил дори да покриват леглото му с кувертюра, докато не бъдат снабдени с такива всички останали легла в къщата; това се случило чак през март 1964”.

При това става въпрос за човек във вече напреднала възраст, често сериозно болен. Значи, от една страна, имало очевидно изобилие от дела, от друга – бедността на ръководителите, сериозно обучени да живеят същата крайна умереност на

„глава на бедно и многолюдно семейство”.

Другият трънлив въпрос бил този за социалната и политическа власт: как можело да няма скрити политически цели и отговорности една общност, която наброявала хиляди професионалисти, ангажирани на всички нива на социалната стълбица, дори най-високите? За Ескрива този проблем дори не стоял на дневен ред: всеки член на Делото бил лично и свободно отговорен пред Бог за своята работа, за професионалния си и финансов избор, политическите си убеждения и социалната си активност: мирското призвание на членовете изисквало никога да не се намесва на тези нива в името на Делото. Евентуална намеса би го окачествила като клерикализъм и, в това

отношение, се чувствал именно свято „антиклерикален”.

Един ден, когато от ватиканската курия някой му предал поздравления, защото член на Опус Деи бил назначен за министър в испанското правителство, той се ядосал: „Какво ме интересува дали е министър или чистач – избухнал – Интересува ме да се освещава в работата си!”.

Всички в Делото знаели ясното отношение на Ескрива относно някои изкушения за възможна користна употреба със собствената църковна принадлежност (често срещани изкушения дори и при най-новите движения). Няколко пъти – използвайки много строги изрази – той обяснявал на чедата си, че би било неморално да използват принадлежността си към Опус

Деи, за да се опитват или да предлагат изгода, или подкрепа в социалната, политическа или финансова сфера; би било неморално да се домогват до работни места или отговорни постове – или да ги предлагат на други – не въз основа на професионални качества, а въз основа на принадлежността си към Опус Деи; би било неморално да използват непозволени или просто безскрупулни средства, оправдавайки ги с цел да осигурят на Опус Деи някаква изгода; би било неморално да си служат с Опус Деи, за да налагат на членовете политически или партийни пристрастия...

Според Ескрива неморално било не само да се престъпват най-общите предписания на католическия морал, но и да се разрушават отвътре най-съкровениите принципи, върху

които било основано цялото Дело: трудът, професията, отговорността за живота на всеки християнин са сами по себе си материя за собствената ни святост, предназначени за Божия слава, нямат нужда да бъдат използвани за друга цел, дори и тя да е привидно най-възвишената или духовна цел: точно така, дори не трябва да са насочени към Делото!

Настоявал, че: „Зачитането на свободата на членовете е съществено условие за самия живот на Делото. Ако то липсва, никой няма да се присъедини към Делото. Нещо повече: ако Опус Деи се намеси в политиката или друга област на човешката дейност – което никога не се е случвало, не се случва и, с Божията благодат, няма да се случи никога – първият враг на Делото ще бъде аз”. Затова, въпреки клеветите на мнозина,

неговият идеал продължавал да блести с изначална чистота, макар че би било глупаво да се претендира да се присъжда винаги същата чистота в действията на всички сътрудници.

Историята на Църквата показва неколккратно, че някои основатели е трябвало да носят тежестта на невъздържаността на оживени от най-добри намерения последователи: това също е част от харизмата на бащинството...

В края на петдесетте години Опус Деи допълнително се разширило в главните европейски градове и започнало разпространението си в Азия и Африка, а след това в Австралия.

Втори Ватикански Събор

През шейсетте години на ХХ в. дошла подкрепата на Втория

Ватикански Събор, отправил към цялата Църква убежденията на Ескрива за универсалното призвание към святост, апостолат на миряните и достойнство на човешкия труд.

Последвали страданията на периода след Събора заради многобройните предателства и невярност на тези, които се възползвали от съборното обновление повече за да рушат, отколкото за да градят.

„Me duele la Iglesia” – „Много ми е мъчно за Църквата” – казвал тогава Хосемария, имайки предвид, че изпитва истинско физическо страдание, виждайки християни-противници, които се отнасяли зле към Божието слово и към Светите дарове на Христос.

Тогава започнал настойчиво да поднася на Бог живота си за благо на Църквата. Бил се

превърнал в жива икона на това, което проповядвал и изградил.

Работел неуморно и споделял, че вече не можел да различи границата между края на работата и началото на молитвата и края на молитвата и началото на работата. Когато го виждали да чете сутрешния вестник, сътрудниците му забелязвали, че докато преглежда новините, се моли, „застъпвайки“ се пред Бог за хората и събитията, които минавали през погледа му.

Пътувания зад океана

През седемдесетте години членовете на Опус Деи били вече почти шестдесет хиляди във всички страни по света и желанието на мнозина да се запознаят с този, когото вече наричали „Отецът“, било силно. Макар и уморен и болен, Ескрива предприел дълги пътувания зад

океана (наричал ги „апостолски набези“), и изнасял вероучителни беседи на най-различни места. На тълпите, които го очаквали, казвал: „Дойдох да се запозная с вас и да се науча“. След това говорел – понякога на малки групи, понякога пред безбройна аудитория – разказвайки, разговаряйки, обяснявайки, сякаш се обръща лично към всеки. Схващал от раз някой въпрос и отговарял, сякаш говори на четири очи със събеседника. Не се страхувал да бъде сърдечен, дружелюбен, весел, нито да се трогва, нито да се впуска в дълги спомени относно случките в Делото, в които винаги се забелязвала следата на бащината ръка на Бог и собствената му безкрайна благодарност. Слушайки го, се долавяло наистина, че в Божиите неща било благодат и награда самата възможност да се работи и дори

страданията, трудностите и неуспехите били „привилегии”.

Особено затрогващо било първото поклонническо пътуване в светилището Гвадалупе в Мексико. В продължение на часове гледал омагьосан образа на св. Дева Мария, която подава на мексиканеца Хуан Диего една роза, и казал с насълзени очи, като замечтано дете: „Колко хубаво би било да умреш така, пред Дева Мария, която ти подава роза!”.

На 28 март 1975 г. отбелязал златния си юбилей като свещеник. Казал: „Петдесет години (след ръкополагането) съм като дете, което заеква. Започвам и започвам отново всеки ден. И така до края на дните, които ми остават: винаги започвайки отново”. Оставали му точно три месеца живот.

На 26 юни същата година,
влизайки в работния си кабинет,
рухнал внезапно на земята, точно
пред образа на св. Дева Мария от
Гвадалупе. Умрял както бил
пожелал, гледайки образа на св.
Дева Мария, която подавала цвете
на своя смирен слуга.

.....

pdf | документ, генериран
автоматично от [https://opusdei.org/bg-
bg/article/sv-khosemariia-eskriva-
zhivot-i-delo/](https://opusdei.org/bg-bg/article/sv-khosemariia-eskriva-zhivot-i-delo/) (13.03.2026)